KERSTNACHT 1964

Door de h. J. Deroose, direkteur van de Beroepsvereniging Hand in Hand - Zeebrugge

Er gebeuren geen wonderen meer; ook niet in Kerstnacht. Maar vreemd genoeg blijft iedereen Kerstnacht zien als een sprookje, als een moment van inkeer, van eenvoud en welwillendheid.

Het hardste hart kent een ogenblik van zwakte; de wreedste haat tekent voor een wijl een ongewilde wapenstilstand en alle naijver wordt vergeten bij het horen van een kerstlied, bij het ontsteken van de kerstboomlichten, bij het toevallig staren naar een kerstkribbe, waar stom een os en een ezel doen beseffen van hoe weinig eeuwig-belang een grenzeloze ambitie, eerzucht naar macht of eer in feite is.

Kerstnacht is een nacht van de eenvoud en wellicht het subliemste geschenk dat de kristelijke beschaving aan de wereld gegeven heeft, want gelovige als ongelovige wordt vertederd en wordt een beetje romantisch als kinderstemmen kerstliederen zingen; ongewild besluit ons het heimwee naar vroeger dagen, die wij ons voorspiegelen als kommerloos, eenvoudig-gelukkig en goed. We leggen de wapens neer en we zijn tot veel meer bereid dan we zelf hadden gedacht.

Doch ook het Kerstekind is niet in de kribbe gebleven, maar is opgegroeid en het leven moeten aangaan. Kristus is een zoektocht naar de mens begonnen en Hij heeft vissers gevonden; vissers, die de eeuwen door aan de zelfkant hebben gestaan en zich van alle maatschappelijk gedoe weinig hebben aangetrokken.

Ook onze vissers, voorbestemd door de Kerstnacht van weleer, zijn aan de zelfkant van het leven gebleven, vergroeid met een bestaan dat de meeste mensen onbekend is: getekend door de zee die dikwijls bitterheid brengt maar ook de mens begiftigd met een zelfzekerheid, waarvan men zou denken dat het onverschilligheid geworden is.

Een Vlaamse visser is echter niet onverschillig; hij is moeilijk te beïnvloeden. Hij weet dat hij in zijn werk, zoals iedereen, de dagelijkse problemen, technisch of praktisch, te verwerken krijgt, maar dat hij daarenboven op ieder uur gekonfronteerd kan worden met de zee zelf, het felste natuurelement dat àlles opeist, tot het leven toe.

Geen enkele Kerstnacht kan er worden gevierd zonder dat er een moeder, een vrouw of een kind de pijn van het verlies moet gedenken, de afschuwelijke herinnering aan de man die lachend van huis is gegaan om nooit terug te keren; ook hij had het leven lief; ook hij had deze Kerstnacht aanwezig willen zijn en zitten bij de denneboom, die moeder-de vrouw heeft versierd en waaronder alle kinderen echte kerstekinderen worden, eenvoudig en blij. Hij had het harde bestaan aanvaard, hij was bereid het werk aan boord naar best vermogen te verrichten, de sfeer van zijn gezin slechts zeldzaam te ondergaan en zijn liefde alleen te kunnen betuigen naar de regelmaat van storm en wind, van visvangst, binnenvaren en terug vertrekken; maar hij verdiende niet, benevens zijn zweet en de beperking van veel genoegens, ook zijn leven te moeten geven en hij verdiende het niet de vele Kerstnachten die nog zouden gekomen zijn te moeten opofferen.

Op Kerstnacht zullen vele vissers een vreemde weemoed voelen en met meer recht dan wie ook hunkeren naar de genegenheid van hun kinderen, naar de troostende liefde van hun vrouw. Hun uitbundigheid op een feest kan veel pijn verbergen; de gedachte aan morgen mag wel eens worden vergeten.

En wie niet thuis is, wie op de brug staat en de nacht instaart, zal de radio inschakelen en naar de stilte van de nacht luisteren. De speaker in Brussel is mijlen ver, het feestgeruis is onbereikbaar en de stem van een kollega, die motorbreuk heeft te herstellen of zijn korre pas verspeelde, is dichtbij, is heel dichtbij in de nacht. Zij zijn de enigen die elkaar horen, elkaar begrijpen en kennen; geen vloek kan hun verbondenheid breken, geen ergernis kan hun samenvoelen beletten. Zij voelen het misschien niet dat het Kerstnacht is, of misschien toch denkt de jongen juist nu aan zijn meisje, verlangt de laver na zoveel jaren weer eens echt naar zijn moeder, droomt de schipper van zijn kind, dat met zijn schoolrapport naar huis zal gekomen zijn. Dit alles is zo ver...

Alles is ver, alles is onbereikbaar, alles is nacht.

Het is Kerstnacht 1964. De nacht van eenvoudige, grote en schone mensen.